

Vänvolontär

Vänner på lika villkor

Räddningsmissionen

Bräcke diakoni

Varför vänvolontär?

Många av de som har hemtjänst idag känner ett behov av något mer. Vi har tagit fram ett koncept för hur man kan arbeta med volontärer i vård och omsorg där målet är långsiktiga vänskapsrelationer på lika villkor.

Kunder med hemtjänst matchades med volontärer i ett unikt projekt för att bryta ensamhet och social isolering. Utvärderingar visar att de äldre har känt sig mindre ensamma och fått mer lust, nyfikenhet och energi att leva. Personal inom hemtjänsten upplever också att kunderna, som fått en vän, är piggare och mindre ensamma.

Men matchningen har varit betydelsefull även för volontärerna. Genom Vänvolontär har vi kunnat fylla ett tomrum för båda parter och en del har fått en vän för livet.

Så började det

Vi vet att hemtjänsten har svårt att fylla de sociala behov som finns hos våra kunder. Men vi vet vi också att ensamheten är stor och kan vara farlig. Genom samarbete med Räddningmissionen har vi skapat en unik möjlighet för såväl våra kunder som volontärer att i ett tillitsfullt och tryggt sammanhang få nya vänner. Vi kallar det en mervärdesinsats.

Varför vänvolontär?

- Motverkar ofrivillig ensamhet
- Motverkar ålderism
- Fyller sociala behov
- Ger förutsättningar för verklig vänskap

Vad skiljer sig från andra metoder?

Det unika med vänvolontär är att det är en uppsökande metod.

- Alla hemtjänstkunder får ett erbjudande om att träffa en volontär.
- Det krävs alltså ingen fysisk insats från kunden.
- Målet är att det ska bli en så jämlik vänskapsrelation som möjligt.

Våra utvärderingar visar att metoden motverkar flera typer av ensamhet.

- Social ensamhet – saknar band till vänner och bekanta som man känner samhörighet med

- Social isolering – har få vänner
- Emotionell ensamhet – saknar någon att anförtra sig åt på djupet

Samverkan

Samverkan är en viktig framgångsfaktor. Två aktörer har mer kompetens än en. Kombinationen av Bräcke diakonis långa erfarenhet som vård- och omsorgsaktör och Räddningsmissionens stora erfarenhet som volontärorganisation är en förklaring till varför konceptet fungerat så väl.

OBS!

Bör initieras i etablerade verksamheter. Kräver ett visst extra arbete, speciellt vid uppstart.

Roller och ansvar

Det är viktigt att matchningen sker i ett tryggt och tillitsfullt sammanhang. Delat ansvar, tydliga roller och en klar struktur skapar förutsättningar för att lyckas.

Utgångspunkten är att en organisation tar ansvar för volontärerna och en för kunderna. Var och en utser en samordnare som avsätter tid för rollen.

Volontärsamordnare

Volontärsamordnaren är projektledare och har en helhetsbild över projektet. Viktiga uppgifter är att bygga upp en struktur kring arbetet och arbeta med ambassadörskap hos alla intressenter. Hen behöver ha förståelse för både den äldres behov och volontärens arbete.

Uppgifter:

- Rekrytera, intervju, utbilda och handleda volontärer
- Informera och utbilda personal hos hemtjänsten
- Matcha volontär och kund
- Förbereda och delta vid första träffen
- Vara ambassadör för arbetssättet
- Följa upp

Äldresamordnare

Har övergripande ansvar för hemtjänstens del i Vänvolontär.

- Säkerställa ett strukturerat arbetssätt inom hemtjänsten kring mervärdesinsatsen
- Vara ambassadör för personalen
- Se till att vänvolontär introduceras hos kunder
- Fånga upp intresse bland kunder. Om ensamhet och behov finns, motiverar kunder

Gör en skriftlig överenskommelse kring uppdraget gällande ansvar och gåvor.

Kom överens tidigt om ansvar och roller mellan organisationerna.

TIPS!

- Sprida information till kunder
- Kontaktperson för volontärer i frågor som rör kunden
- Stämma av med volontärsamordnaren regelbundet
- Följa upp
- Utbilda volontärer

Volontär

Volontären ska främst vara en vän och inte ta något ansvar för kundens hälsa. Men till en början behöver volontären vara pådrivande i relationen och föreslå aktiviteter. Volontären får utbildning från äldresamordnare och volontärsamordnare men återkopplar till volontärsamordnaren.

- Ansvara lite extra för relationen med kunden i början, styr träffarna
- Ringa 1 g/vecka
- Återkoppla till volontärsamordnaren

Från erbjudande till träff

Både hemtjänstkunder och volontärer djupintervjuas för att matchningen ska bli rätt. Intresse och person ska vara vägledande.

Vägen från erbjudande och rekrytering till första träffen följer en tydlig struktur.

Rekryteringsprocess

– volontärer

- Rekryteringsträff
- Intresseanmälan
- Intervju

– kunder

- Kartlägg behovet
- Ta fram målgruppsinriktat material
- Informera om möjligheten vid t ex inskrivningssamtal, genomgång av genomförandeplan, via kontaktperson
- Stäm av intresse
- Informationsträff med volontärsamordnare
- Intervju

Matchningen

- Volontärsamordnare matchar volontär och kund
- Intresse och person är vägledande

OBS!

Det är viktigt att matchningen går fort så inte volontärer eller kunder tappar intresset. Tankar som "jag är inte värd en vän" är vanliga bland de äldre.

Utbilda och motivera!

– volontärer

Volontärerna får utbildning av såväl vård- och omsorgsorganisationen som volontärorganisationen. De får kunskap om hur en kunds vardag ser ut, hemtjänstens roll och hur de ska hantera frågor kring kundens hälsa. Vi diskuterar vilka begränsningar som kan finnas i en relation och hur man når en jämlik relation.

– hemtjänstpersonal

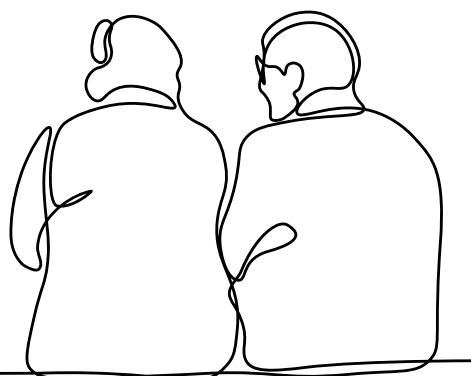
Äldresamordnaren och volontärsamordnaren utbildar hemtjänstpersonalen och gör dem till ambassadörer för metoden. Det är viktigt att förankra arbetet tidigt och bygga en teamkänsla. Varför vänvolontär? Vilka möjligheter skapar det? Vilka förväntningar finns hos de olika parterna? Viktigt även att förklara skillnaden mellan hemtjänstens och volontärens uppdrag.

TIPS!

Ställ samma frågor!

Både kund och volontär djupintervjuas för att möjliggöra bästa matchning.

Ställ liknande frågor till kund och volontär – viktig grund för en jämlik relation.

Stegvis mot vänskap!

Om våra volontärer och kunder går på museum eller bakar bullar spelar mindre roll, men vi ska alltid erbjuda en hand att hålla i längs vägen mot den nya vänskapen.

Första träffen

När volontär och kund ses för första gången är alltid volontärsamordnaren med. Träffen följer alltid samma upplägg. Efter några dagar får var och en frågan om de vill ses igen.

Träff 2-5

Kund och volontär ses nu utan volontärsamordnaren. Volontären har en mer pådrivande roll inledningsvis – föreslår aktiviteter och ringer 1 gång/vecka. Volontärer återkopplar veckovis till volontärsamordnaren hur det går. I samband med att relationen utvecklas och fördjupas ska relationen bli mer jämlik, och båda vännerna ta initiativ till fortsatta aktiviteter.

På egen hand

Om parterna vill fortsätta ses på egen hand efter fem träffar så släpps de nu fria att lägga upp relationen som de vill, precis som vilka vänner som helst!

Handledning

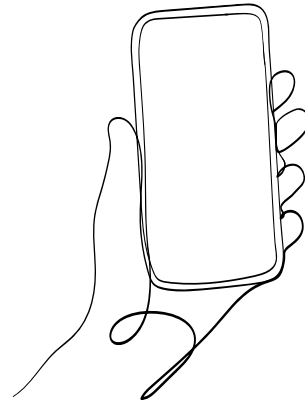
Volontärsamordnaren är kontaktperson för volontärerna och ansvarar för handledning.

Material som behövs för att komma igång!

- Presentationsmaterial inför och till rekryteringskväll/infomöte
- Utbildningsmaterial för hemtjänstpersonalen
- Information till de äldre
- Överenskommelse med volontären

Tänk vad ett samtal och en kram kan betyda mycket!

/Lillemor, hemtjänstkund

Variant via telefon

Konceptet har med framgång även testats med ett liknande upplägg med kontakt via telefon istället för fysiska träffar.

Utvärdering!

Kan med fördel göras både kvalitativt och kvantitativt.

- Intervju med båda parter
- Frågor med uppskattning av ensamhet enligt skala - före och efter.

Pilotprojektet gav Lillemor ny vän

Ibland blir det en kopp kaffe i köket, ibland en kväll på operan. Vännerna Lillemor och Cecilia är båda tacksamma att de gav Vänvolontär en chans.

Ja, det klickade på en gång!

Genom att matcha ihop personer som idag har hemtjänst från Bräcke diakoni med utvalda, utbildade vänvolontärer från Göteborgs Räddningsmission vill vi båda idéburna organisationer göra ännu mer skillnad. I ett unikt samarbete driver vi ett pilotprojekt för att motverka ofrivillig ensamhet i en grupp som annars lätt isoleras.

Lillemor är en av Bräcke diakonis hemtjänstkunder i Göteborg. När verksamhetschefen hörde av sig och frågade om hon var sugen på att testa konceptet med en vänvolontär tvekade hon inte många sekunder.

– Jag säger i och för sig ja till det mesta, men det här lät verkligen som något för mig, säger Lillemor.

Personen som Lillemor matchades ihop med heter Cecilia. Första gången sågs de tillsammans med volontärsamordnaren från Göteborgs Räddningsmission

men det märktes snabbt att de trivdes i varandras sällskap.

– Ja, det klickade på en gång, Cecilia är så lätt att prata med och jag är inte den tysta typen jag heller, skrattar Lillemor. En gång i veckan ses de, oftast hemma hos Lillemor, men de har också hunnit med ett besök på GöteborgsOperan.

– Det bästa med Cecilia är att hon är så påhittig. Hon kollar upp och fixar med aktiviteter och är alltid noga med att det ska gå att komma fram med min rullstol. Nyligen såg vi musikalen Ringaren i Notre-Dame, en helt fantastisk föreställning!

Lillemor och Cecilia bor bara ett stenkast ifrån varandra i Göteborg och duon har mängder med planer för framtida träffar.

– Ibland sitter vi bara och dricker kaffe och pratar men nu när vädret tillåter blir det nog ett gäng promenader i Slottsskogen och Botaniska Trädgården. Sen planerar vi också ett besök på Konstmuseet, det ser jag mycket fram emot, säger Lillemor.

Intervjun är från sommaren 2018. Lillemor och Cecilia är fortfarande goda vänner.

Hör gärna av dig!

Vi hoppas du blir inspirerad av det här häftet och sett att genom samverkan når vi längre! Har du frågor kring vänvolontär eller vill ta del av konceptet? Hör av dig!

Sprid gärna konceptet till den du tror kan vara intresserad!

Vill du att vi på Bräcke diakoni ska berätta om vänvolontär ur hemtjänstens perspektiv hör av dig till:

Maude Kardell Wahlbäck
Välfärdhetsstrateg, Bräcke diakoni
031-50 25 31
maude.kardell@brackediakoni.se

Vill du höra mer om konceptet ur volontärorganisationens perspektiv, ha hjälp att starta upp en egen verksamhet eller söker samarbete kontakta:

Cia Hesselgren
Volontärsamordnare, Räddningsmissionen
031-712 12 08
cia.hesselgren@raddningsmissionen.se

**Jag är så glad att få prata
med någon som har
livserfarenhet och som ger
perspektiv på saker och ting.**

/Cecilia Volontär